

A Decubitus fekély (felfekvés) megelőzése gyermekeknél

Tájékoztató szülőknek és gondozóknak

Public Health
Agency

A füzet célja, hogy információt nyújtson szülőknek, gondozóknak és gyermekeknek a felfekvésről, arról, hogyan alakul ki, és melyek azok a lépések, amelyekkel megelőzhető.

Alkalmanként előfordulhat, hogy gyermeke kezelése eltérő attól, ami ebben a füzetben található, amit az egészségügyi szakemberrel kell megbeszélnie. Nagyon fontos, hogy Ön és gyermeke (amennyiben képes) bekapcsolódjanak a kezelésbe és mind Ön, mind gyermeke részt vegyenek a felfekvés megelőzésére és kezelésére vonatkozó döntések meghozatalában. Amennyiben együttműködnek a kezeléssel, az jobb eredményt ér el a gyermekénél.

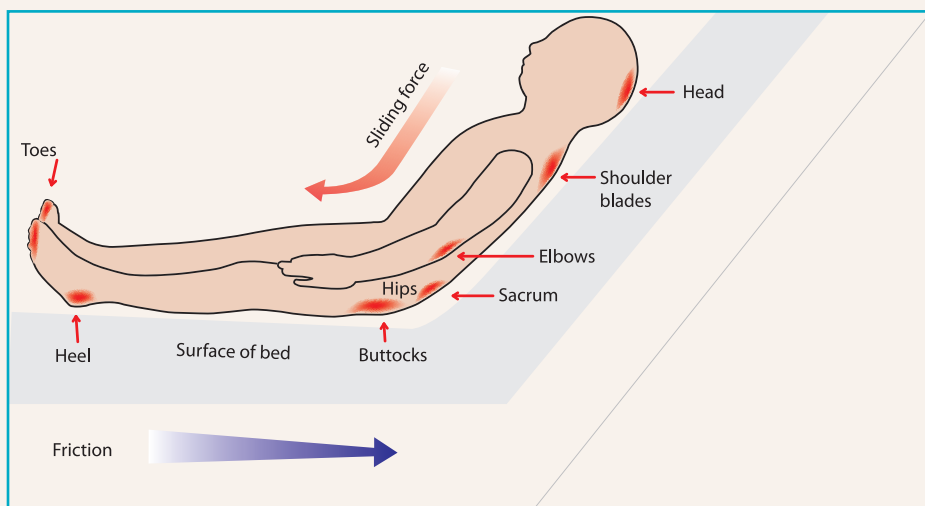
Mi a decubitus fekély (felfekvés)?

A felfekvés a bőrön és az alatta lévő szövetekben megjelenő károsodás, amelyet az okoz, hogy a vérellátás megszűnik az adott területen és a szövet oxigén és tápanyag hiányban szenved. A felfekvés számos okból alakulhat ki, különösen akkor, amikor a gyermeke beteg. Nagyon fájdalmas lehet és további komplikációkat eredményezhet. A felfekvést az alábbiak okozhatják:

- **Nyomás** – akkor alakulhat ki, amikor a test súlya vagy bármely tárgy vagy eszköz, például kerekesszék, vizelet katétercső, gasztrosztóma vagy orrszonda, merevítő, törzs merevítésére vagy támaszára használt eszköz, intravénás gyógyszeradagoló, szaturáció-szonda vagy gipsz nyomást gyakorol a bőrre.
- **Dörzsölés és bőrrepedés** – akkor következik be, amikor a gyermek bőre húzódik vagy ismételten olyan felülethez dörzsölődik, mint a matrac, ágynemű vagy egyéb más, fent említett eszköz. Akkor következik be, amikor a gyermek lecsúszik az ágyról vagy székről, vagy nem megfelelő mozgás és kezelés során.
- **Nedvesség** – a nedvesség még valószínűbbé teszi, a fájdalmas területek kialakulását.
- **Korábbi károsodás** – amennyiben gyermekénél korábban már kialakult felfekvés, a bőr hajlamos a további károsodásra.

Hogy néz ki a felfekvés?

A felfekvés kialakulásának első jele általában a bőr elszíneződése. A bőrfelület pirosnak vagy véraláfutásosnak tűnhet. Ez idővel rosszabbodhat, míg végül nyílt seb lesz belőle. A felfekvés leginkább a csontos kiemelkedő testrészeken alakul ki (a bőrhöz közel elhelyezkedő csontok), például a fej hátsó részén, a pelenkázott területen/fenéken, a gerincoszlop alján, fülön, orrnyergén, sarkon és könyökön.

Mik a figyelmeztető jelek?

- fehér bőrű gyermekeknél vörös foltok;
- sötét bőrű gyermekek esetében lila/kékes színű foltok;
- a bőr lehet, hogy forrónak, feszesnek tűnik vagy lágynak és/vagy fényesnek;
- hólyagok vagy bőrrepedések alakulhatnak ki;
- kemény vagy duzzadt területek, amelyek fájdalmasak lehetnek.

Miért áll fenn gyermekénél a felfekvés kockázata?

Bármelyik gyermeknél kifejlődhet a felfekvés, de egyes gyermekek hajlamosabbak rá, mint mások.

Például azok a gyerekek:

- akik csökkent mozgékonyssággal rendelkeznek; például, amikor a gyermeke beteg és sokáig kell ágyban vagy székben esetleg kerekesszékekben tartózkodnia, vagy amikor a betegsége megnehezíti, hogy segítség nélkül pozíciót változtassanak;
- akik olyan eszközt használnak, ami korlátozza a mozgásukat, vagy nyomást és/vagy súrlódást okoz, mint például a kerekesszék, vizelet katétercső, gasztrosztómia katéter, merevítő, törzs merevítésére vagy támaszára használt eszköz, gipsz, szaturáció-szonda, arcmaszk, intravénás katéter (intravénás gyógyszeradagoláshoz);
- akiknek nem megfelelő az étkezésük és nem isznak elég vizet;
- akik soványak vagy túlsúlyosak, mivel ez befolyásolja a gyermek mozgékonyosságát és bőrének állapotát, beleértve, hogy könnyebben sérülhet;
- akiknek keringési vagy légzőszervi problémái vannak, amely a vér áramlását befolyásolja;
- akiknek a testfelülete nagy része nedves az inkontinencia vagy izzadás következtében, úgynevezett „pelenkakiütést” okoz;
- amennyiben korábban már kialakult nála a felfekvés;
- aki súlyos beteg vagy műtéten esik át;
- akinek a gerince sérült és/vagy a teste egy részén vagy az egész testén nem érez fájdalmat;
- akinek jelenleg is van felfekvése;
- akinek hosszan tartó láza van;

Mit tehet Ön

A gyermek szülőjeként/gondozójaként nagyon fontos szerepe van a gyermek bőrének gondozásában. Az egészségügyi szakember tud tanácsot adni arra vonatkozóan, hogyan lehet a legjobban csökkenteni és enyhíteni a nyomást azokon a bőrfelületeken, amelyek ki vannak téve a felfekvésnek.

A javaslatnak a következőket kell tartalmaznia:

- helyes ülő és fekvő pozíciók;
- hogyan segítse gyermeke ülő és fekvő pozícióját;
- milyen gyakran kell mozognia gyermekének vagy milyen gyakran kell megmozdítani gyermekét az ágyban vagy a székben;
- hogyan támassza alá gyermeke lábát;
- milyen a helyes testtartás;
- melyik eszközt kell használnia és hogyan.

Fontos intézkedések, amiket megtehet:

Bőr

Naponta ellenőrizze gyermeke bőrét - amikor mosdatja vagy öltözteti gyermekét, segíthet azzal, hogy közelről megvizsgálva keresi a felfekvés kialakulásának figyelmeztető jeleit és **azonnal** jelenti az egészségügyi szakembernek, amennyiben bármely területet gyanúsnak talál. A korai jelek észrevétele fontos, mivel így meg lehet tenni a megfelelő lépéseket, hogy megelőzzük a felfekvést.

Felületek

Beszéljen gyermeke egészségügyi szakemberével a speciális matracokról és eszközökről. Ők tudnak információval szolgálni az előnyökről és a kockázatokról, így el tudja dönteni, hogy gyermekének szüksége van-e rá.

Mozgás

Mozgassa gyermekét – mozogjanak és váltsanak pozíciót amilyen gyakran csak lehet. Bátorítsa és/vagy segítse gyermekét, hogy amilyen gyakran csak lehetséges váltson pozíciót, mivel az enyhíti a csontos testrészekre nehezedő nyomást. Azoknak a gyermekeknek, akik kerekesszékekben ülnek, gyakran kell a székben mozogniuk, hogy csökkentsék a fenekükre nehezedő nyomást. Amennyiben már kialakult felfekvés a gyermekén, próbálja meg elkerülni, hogy gyermeke a felfekvéses területre üljön vagy feküdjön, mivel az a felfekvés rosszabbodását fogja okozni.

Kerülje a nyomást és súrlódást – győződjön meg róla, hogy gyermeke nem fekszik sem katéteren, sem zsinórokon vagy egyéb eszközön. Tartsa gyermeke lepedőjét gyűrődésmentesen, mivel a gyűrődés kidörzsölést okozhat. Mindig használjon betegmozgató csúsztatható lepedőt az idősebb gyermekek pozíciójának megváltoztatásához. Fontos, hogy ne húzza gyermekét, amikor mozdítja. Amennyiben gyermeke gipszben van, vagy merevítőt vagy törzs merevítésére vagy támaszára használt eszközt visel, azonnal értesítse az egészségügyi szakembert, amennyiben aggályai vannak.

Ellenőrizze az eszközöket rendszeresen – győződjön meg róla, hogy a kerekesszéket, párnákat és merevítőket megfelelően állította be a foglalkozásterapeuta és a gyógytornász, azonnal jelezze számukra, ha bármilyen problémát észlel ezekkel az eszközökkel kapcsolatban.

Inkontinencia

Tartsa gyermeke bőrét tisztán és szárazon - azonnal mossa le és szárítsa meg a szennyezett bőrfelületet. Amikor gyermeke bőrét szárítja, gyengéden paskolja, ne dörzsölje. A száraz bőrt rendszeresen hidratálja. Védőkrém vagy spray használata ajánlott gyermeke bőrének védelmére a vizelet, bélsár, izzadtság vagy sebnedv ellen. Ezeket kis mennyiségben kell alkalmazni.

Táplálkozás

Győződjön meg róla, hogy gyermeke helyesen étkezik és iszik - segítse gyermekét a kiegyensúlyozott étrenddel, sok friss gyümölcs, zöldség és fehérjében gazdag étel (pl. hús, hal, tojás, sajt és tejtermékek) vagy amennyiben enterális tápszereket kap, győződjön meg róla, hogy mind a tápszert, mind a vizet a dietetikus által előírtak szerint kapja meg. Bátorítsa gyermekét a megfelelő mennyiségű folyadék fogyasztására, különös tekintettel a vízre, hogy a bőrét puhán és rugalmasan tartsa.

Gyakorlati tanácsok és tippek

Tegye:

- gyakran változtassa gyermeke pozícióját – ágyban fekvéskor, vagy a széken üléskor kerülje, hogy túl sokáig ugyanabban a pozícióban legyen;
- ápolja gyermeke bőrét – tartsa tisztán és ne tegye ki túl sok nedvességnek;
- ösztönözze az egészséges, kiegyensúlyozott étrendre;
- az eszközöket az egészségügyi szakember tanácsát követve használja;
- vizsgálja meg gyermeke bőrét, keresse rajta a vörös vagy sötét lila területeket és azonnal jelentse, amennyiben talál;

Ne tegye:

- ne üljön gumigyűrű párnán (több kárt okozhat);
- ne alkalmazzon masszázst és ne dörzsölje a felfekvéses területeket;
- ne húzza gyermekét nedves vagy gyűrött ágyneműn;
- ne használjon báránybőrt a nyomás enyhítésére;
- ne hagyja, hogy az inkontinencia alátét felgyűrődjön gyermeke alatt - kerülje a használatukat, amennyiben lehetséges;
- ne próbálja meg a felfekvést saját maga kezelni – kérjen segítséget az egészségügyi szakembertől vagy a kötözős nővértől.

Amennyiben bármilyen kérdése vagy aggálya van gyermeke bőrével kapcsolatban, vagy további információt szeretne, kérjük, beszéljen a gyermekét a kórházban vagy otthon ápoló személyzet egy tagjával.

Ez a füzet a legutóbbi Decubitus fekély (felfekvés) – megelőzés, kezelés és ápolás című NICE kiskönyv és a helyi Health and Social Care Trust decubitus fekély (felfekvés) megelőzése című kiskönyve alapján készült.

További információk a következő honlapon találhatóak:

- Decubitus fekély (felfekvés) – megelőzés és kezelés
www.nice.org.uk/guidance/cg179
- Decubitus fekély (felfekvés) megelőzés: Gyors útmutató
www.pha.site/hDfT
- Az étkezés szerepe A decubitus fekély (felfekvés) megelőzése és kezelése: Országos decubitus fekély (felfekvés) tanácsadó panel tanulmánya
www.pha.site/journals-lww-com
- Your Turn
www.your-turn.org.uk a PHA anyagokat a következő honlapon érheti el:
www.publichealth.hscni.net

Public Health Agency

12-22 Linenhall Street, Belfast BT2 8BS.

Tel: 0300 555 0114 (local rate).

www.publichealth.hscni.net

Find us on:

